

ГРЕКОВ Борис Дмитрович (09(21). 04. 1882, м. Миргород, нині Полтав. обл. — 09. 09. 1953, Москва) — історик. Доктор історичних наук (1934), професор (1918). Академік АН СРСР (1935), чл. Польс. (1947) і Болгар. (1947) АН, почес. чл. АН Білоруської РСР (1947). Сталін. премії (1943, 1948, 1952). Державні нагороди СРСР. Навч. у Варшав. (1901–05), закін. Моск. університет (1907). У 1911–16 — приват-доцент Петрогр. університету, протягом 1916–17 викладав у його Перм. відділ.; 1918–21 — проф., декан суспільно-педагог. факультету Таврій. університету (Сімферополь). Від 1921 працював у Археогр. комісії АН СРСР, від 1923 — проф. Ленінгр. університету. 1930 заарешт. у справі академік *С. Платонова*, впродовж місяця перебував у в'язниці. Від 1935 — завідувач відділу раннього феодалізму Держ. академії історії матеріал. культури; 1936–38 — директор Ленінгр. відділ. Інституту історії АН СРСР; 1938–52 — Інституту історії АН СРСР; водночас у 1944–46 — директор Інституту історії матеріал. культури АН СРСР, 1946–51 — Інституту слов'янознавства АН СРСР, 1946–52 — академік-секр. Відділ. історії та філософії АН СРСР. Був проф. низки Моск. і Ленінгр. ВНЗів. Досліджував соц.-екон. та політ. проблематику середньовіч. історії сх. слов'янства. Після репресій змушений прилаштовуватися під ідеол. запити сталін. режиму, що позначилось на його наук. працях. Автор концепцій про дофеодал. та феодал. лад у Київ. Русі, утворення давньорус. держави внаслідок внутр.

розвитку сх.-слов'ян. племен, високий ступінь соц.-культур. розвитку Київ. Русі, які у 30-х — на поч. 40-х рр. викликали гострі дискусії у рад. наук. середовищі. Наприкінці 30-х легітимізував знакове положення укр. істориків (*К. Гуслисто* і *Ф. Ястребова*) про Київ. Русь як спіл. період історії предків укр., білорус. і рос. народів, що відповідало новому ідеол. курсу рад. кер-ва. Осн. погляди із давньорус. історії виклав у монографії «Київська Русь», яка багато разів перевидавалася і стала взірцем рад. історіографії у галузі сх.-слов'ян. медієвістики. Організатор і актив. учасник академ. дискусій кін. 30-х — поч. 40-х рр. з проблематики етногенезу сх. слов'ян. Заклав основи концепції давньорус. народності. Неодноразово головував на спільних засіданнях істор. інститутів АН СРСР і АН УРСР, зокрема на тих (1947–48), де була опрацьована єдина методологія й схема курсу історії України та узгоджена уніфікована періодизація на основі формац. підходу, яка лягла в основу 2-том. «Історії Української РСР» (К., 1953; 1955; 1967; 1969). Брав безпосередню участь у підготовці укр. рад. істориків, зокрема у серед. 30-х рр. схвалив і підтримав напрям наук. досліджень *В. Голубуцького* з історії козащини. З нагоди 100-річчя від дня народження у Миргороді встановлено пам'ятник Г.

Основні праці

Новгородский Дом Св. Софии. Ч. 1. С.-Петербург, 1914; Феодальные отношения в Киевском государстве. Москва; Ленинград, 1935; 1936; Киевская Русь. Москва; Ленинград, 1939; 1944; Москва, 1949; 1953; Золотая Орда. Ленинград, 1941 (співавтор); Культура Киевской Руси. Москва; Ленинград, 1944; Крестьяне на Руси с древнейших времен до XVII века. Москва; Ленинград, 1946; Избранные труды. Т. 1–4. Москва, 1957–60.

Рекомендована література

1. Мавродин В. В. Борис Дмитриевич Греков (1882–1953). Ленинград, 1968;
2. Горская Н. А. Борис Дмитриевич Греков. Москва, 1999;
3. Брачев В. С., Дворниченко А. Ю. Кафедра русской истории Санкт-Петербургского университета (1834–2004). С.-Петербург, 2004.

Н. М. Юсова

Бібліографічний опис:

Греков Борис Дмитрович / Н. М. Юсова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-26961>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).